

Отож нічого бідкатися, що більшість абітурієнтів йдуть вчитися на суто економічні спеціальності, а згадавши афоризм П.-Ж. Прудона: «Бухгалтер і є справжнім економістом, в якого кліка мнимох учених украла його ім'я», відкинути всі оці «метатеоретичні» вигадки на кшталт «управлінсько-стратегічного» обліку й узятися всерйоз за реальні проблеми діграфізму. Так-так, діграфізму, а не дигіталізації, яка в парі з обліком йде споконвіку. Адже уявити облік без оцифрування навіть оці мудрагелі не в змозі, хоча зазвичай конкретику цифр «економічних оборотів» обходять без тіні сумніву.

Водночас було би дивним, якби в цих тезах наводився рецепт розвитку бухгалтерського обліку, тому наступні дослідження в цьому аспекті, без сумніву, є перспективними.

Література:

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік. Роздуми вченого. Житомир: ПП «Рута», 2001. 100 с.
2. Ryan B. Strategic Accounting for Management. Publisher: Cengage Learning EMEA; 1st edition (April 7, 1995). 384 p.
3. Garmash S. Features of the educational process in Ukraine in modern conditions (problems, comparisons, prospects). Conf. Tokyo, 28-30 June 2022. P. 361-367.
4. Hendriksen Eldon A., van Breda Michael F. Teoria Rachunkowosci. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002. 904 s.

АНАЛІЗ ВИТРАТ ТА МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОМИСЛОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Чернишенко О.І., аспірант,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна
Кобелева Т.О., доктор економічних наук, професор,
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6618-0380>

Формування собівартості промислової продукції - це визначення всіх витрат, пов'язаних із виробництвом конкретного товару чи послуги. Цей процес є важливою частиною стратегічного управління виробництвом і допомагає підприємствам ефективно оцінювати витрати та приймати управлінські рішення. Аналіз витрат та методів

формування собівартості є важливою частиною стратегічного управління підприємством [1-7]. Він дозволяє ефективно визначати вартість продукції та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Аналіз витрат та методів формування собівартості – це стратегічний процес для підприємства, спрямований на визначення всіх витрат, пов'язаних із виробництвом конкретного товару чи послуги.

В результаті проведеного дослідження виявлено певні особливості методів формування собівартості та обліку витрат промислової продукції. Розглянемо їх більш детально [2, 5].

1. Простий метод (метод простого підрахунку витрат) – собівартість одиниці послуг визначається розподілом витрат за кількістю послуг. Тобто загалом визначаються всі витрати на надання послуг певного виду, і ця сума поділяється на кількість. На наш погляд, цей метод слід рекомендувати для використання у підприємств із невеликим «операційним» циклом, де відсутній або незначний залишок незавершеного виробництва.

2. Позамовний метод – калькулюється собівартість окремого замовлення, окремого контракту (договору). Пропонуємо в більшості випадків використання цього методу при наданні унікальних, експериментальних послуг. Наприклад, дизайнерські рекламні послуги.

3. Нормативний метод – собівартість визначається за нормами, а наприкінці місяця доводиться до фактичних величин (з урахуванням відхилень від норм). Характерний спосіб формування собівартості послуг із поводження з побутовими відходами. При нормативному методі собівартість визначається шляхом додавання нормативних витрат та виявлених відхилень від норм під час обчислення фактичної собівартості.

Види витрат та їх склад, характерний для промислових виробів, представлено в таблиці.

Важливо поєднувати різні методи та проводити систематичний аналіз для ефективного управління витратами та формування конкурентоспроможних цін.

Аналіз витрат та формування собівартості дозволяє підприємству ефективно керувати витратами, оптимізувати виробничі процеси та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Важливо постійно оновлювати методи та підходи до врахування витрат, особливо при змінах у виробництві чи на ринку. Формування собівартості важливо для визначення цінової політики, прийняття рішень щодо виробничих операцій та стратегічного розвитку підприємства. Крім того, цей процес дозволяє ефективно управляти витратами та підвищити конкурентоспроможність продукції на ринку.

Види витрат	Склад витрат
Прямі матеріальні витрати	Витрати на сировину і основні матеріали, що складають основу продукції, що випускається, покупних напівфабрикатів і комплектуючих, допоміжних та інших матеріалів, які можна безпосередньо віднести до конкретного об'єкта витрат. Прямі матеріальні витрати зменшуються на величину зворотних відходів, що утворюються в процесі виробництва
Прямі витрати на заробітну плату	Заробітна плата та інші виплати працівникам, зайнятим у виробництві продукції, виконанні робіт або наданні послуг, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат
Інші прямі витрати	Інші виробничі витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат, зокрема, відрахування на соціальні заходи, плата за оренду земельних ділянок і майнових пайів, амортизаційні відрахування, втрати від дефектів, що складаються з остаточно відбракованої з технологічних причин вартості продукції (виробів, вузлів, напівфабрикатів), зменшеної на їх справедливую вартість, і витрат на виправлення таких технічно неминучих недоліків

Література:

1. Кобелева Т.О. Чотири стратегії комплаєнс-захисту в системі економічної безпеки промислового підприємства. *Обліково-аналітичне забезпечення системи фінансово-економічної безпеки: інформаційно-комунікаційні технології та антикорупційний менеджмент*: матеріали VIII міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. для здобувачів вищ. освіти і молодих науковців, Харків, 07 листопада 2019 р. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2019. С. 192-195.

2. Pererva P.G., Kocziszky G., Szakaly D., Veres Somosi M. (2012). Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668.

3. Кобелева Т.О. Формування показників комплаєнс-безпеки держави та підприємства. *Механізми управління соціо-екологоекономічної безпекою держави*: колективна монографія / Т.О. Кобелева, Л.М. Черчик, Н.В. Коленда та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л.М. Черчик. Луцьк : Терен, 2019. С. 193-208.

4. Зіненко К.А., Кобелева Т.О. Складові економічної безпеки будівельного підприємства. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін*. зб. наук. пр. Всеукр. наук.-практ. конф. (27 жовтня 2022 р.) / орг. ком.: Н. Канцедал [та ін.]; Полтав. держ. аграрний ун-т. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 1174-1176.

5. Зіненко К.А., Кобелева Т.О. Методичний підхід до комплексного оцінювання економічної безпеки будівельного підприємства. *Сучасні технології менеджменту*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 21 жовтня 2022 р. / відп. ред. Л. Черчик. Луцьк : ВНУ ім. Л. Українки, 2022. С. 71-74. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60200>

6. Зіненко К.А., Кобелева Т.О Система індикаторів оцінки економічної безпеки будівельного підприємства. *Інноваційна модернізація економіки України в умовах сворінтеграційних процесів*: матеріали 7-ї Міжнар. наук.- практ. інтернет-конф., 15-16 листопада 2022 р. / орг. ком.: О.І. Маслак [та ін.]; Кременчуп. нац. ун-т ім. М. Остроградського [та ін.]. Електрон. текст. дані. Кременчук, 2022. С. 376-379.

7. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелева Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків : НТУ «ХП», 2019. 1002 с.

ТВЕРДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ, ЩО ПЕРЕВІРЯЮТЬСЯ ПІД ЧАС АУДИТУ УЧАСТІ ПІДПРИЄМСТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ

Шерстюк О.А., доктор економічних наук, доцент,
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9866-511X>

Однією зі складових господарської діяльності підприємств є використання його ресурсів для цілей, пов'язаних з реалізацією бюджетних програм. Таке використання можливе на договірних та інших умовах, яке передбачає забезпечення існування обставин, що визначають зміст, характер та обсяг ресурсів підприємства, які можуть бути використані для реалізації бюджетних програм.

Реалізація бюджетних програм завжди має на меті досягнення певного набору характеристик економічних процесів та їх результатів. При цьому, відповідні параметри мають бути досягнуті у визначений термін, у певній послідовності, та мати вимірювані й певним чином контрольовані значення. Такі значення можуть бути отримані на основі належного сполучення ресурсів, якими володіють учасники програми.

З іншого боку, власники ресурсів, які передаються для реалізації програм, мають отримати певну компенсацію. Така необхідність обумовлюється економічним змістом господарських операцій, результати яких вимірюються показниками, на підставі яких визначаються ефективність фінансово-господарської діяльності, обґрунтованість управлінських рішень, ступінь відповідності поточних результатів очікуванням та ймовірність досягнення підсумкових прогнозних значень.